

Faglig front mot velferdsprofitører:

Krever profittfri velferd

Foto: Scampix

Hva skjer med velferdstjenestene dersom TISA blir en realitet?

Illustrasjon: Ole Mjelstad

Foto: Magne Hagesæver

Raudt-utval granskar privatskular

LEDER:

“Vi har en dyp tillitskrise mellom helsepersonell og politikere i Norge.” **BJØRNAR MOXNES, LEDER I RØDT**

HALVE HIMMELEN ER VÅR:

“Liberalisering og privatisering truer den norske likestillingsmodellen.” **MALIN LENITA VIK**

Bjørnar Moxnes
b.moxnes@roedt.no
Leder i Rødt

Sykehusstreiken

LEDER

I høst har til sammen 628 leger og sykehusansatte ved 15 sykehus vært i streik. Kravet var like enkelt som det var rettferdig: Akademikerne ønsket å beholde kollektiv rullerende turnus og dermed sikre et felles vern mot uforsvarlig arbeidstid.

Etter fem ukers streik gikk regjeringa inn med tvungen lønnsnemnd. Helt unødvendig (og i godt samspill med arbeidsgiverne i Spekter) stanset Frp og Høyre legenes kamp for det kollektive vernet mot uforsvarlig lange vakter. Det betyr imidlertid ikke at kampen er over.

Bakgrunnen for streiken er en dyp tillitskrise mellom helsepersonell på den ene siden og politikere og ledelsesbyråkrater på den andre. Den har oppstått fordi «ledelsen ikke viser oss tillit, de skal detaljstyre oss på alle nivåer,» som legene har uttrykt det. Denne tillitskrisen blir ikke noe mindre av at legenes arbeidsgiver har nektet å bruke innvilgede dispensasjoner og dermed spekulert i tvungen lønnsnemnd. Tvert imot.

Den blir heller ikke noe mindre av at sykehusstyrene fylles med forretningsfolk uten helsefaglig innsikt. Eller av at politikerne fra Arbeiderpartiet til Høyre tvinger sykehusene til å leke butikk. Dette skaper sykehus som konkurrerer i stedet for å samarbeide til pasientens beste. Det fører til en massiv byråkratisering, og et system der folk blir så gode på å telle at de ikke får tid til det som teller aller mest: Kvaliteten i det faglige møtet med pasienten.

Dette demotiverer fagfolkene. De føler seg mistrodd og overstyrt. Så hvis vi skal få gjenopprettet tilliten i helsevesenet må vi ikke bare stoppe privatiseringa utenfra, men også det bedriftsøkonomiske viruset som ødelegger fellesløsningene innenfra. Det betyr å avskaffe stykkprisbetalinga, slik de har lyktes godt med i Skottland, få ut forretningsfolkene som ikke har noe i offentlige sykehusstyrer å gjøre, og gjennomføre en kraftig slanking av det topptunge direktørsjiktet. Og det innebærer selvsagt å stanse Spekters angrep på prinsippet som hele det organiserte arbeidslivet hviler på – kollektive forhandlinger.

Dette er moderate forslag. Det radikale er å fortsette å eksperimentere med malplassert markedstenkning i fellesskapets sykehus. Legene står i front i denne kampen. De trenger støtte fra veldig mange flere. Det handler om framtida for vårt felles helsevesen.

Rødt Nytt

Redaktør:
Brage Aronsen
brage@roedt.no

E-post:
roedt@roedt.no

Telefon: 22 98 90 50

Konto: 7874 05 56478

ISSN: 1504-7660 (avis)
1504-7679 (pdf)

Trykkeri: Nr1Trykk

Utgiver: Rødt
Dronningengs gate 22
0154 Oslo

Faglig front mot velferdsprofitørene

På offensiven: Stadig flere i fagbevegelsen ønsker å hindre velferdsprofitørene i å ta over tjenestesektoren. Foto: Rødt Nytt.

KAMPEN OM VELFERDEN

Åsne Hagen asne.hagen@gmail.com

– Folk har krav på å få vite hva skattepenger blir brukt til, sier Fanny Voldnes, leder for Samfunnsøkonomisk enhet i Fagforbundet.

– Den viktigste oppskriften på å få bukt med velferdsprofitørene er å vise at skattepenger som skal brukes til velferd i stedet går til profitt. Men dette er vanskelig, på grunn av manglende innsyn, sier Voldnes.

Hun påpeker at fellesfinansiert velferd som vi har i Norge, krever at vi har tillit til hvordan skattepengene våre blir brukt. Problemet er at velferdsselskapene ikke behøver å vise hvordan de bruker pengene de får for å drifte tjenester. Fagforbundet har ved flere anledninger vist at eiere av kommersielle selskaper som driver velferdstjenester for det offentlige ender opp med store private formuer, og at vi har for lite innsyn i hvordan det foregår.

– Det som skjer er en gedigen omfordeling av verdiskapningen i samfunnet og som skaper større forskjeller blant folk.

Med uoversiktlige selskapsstrukturer og innfløkte skatteregler er feltet som velferdsprofitørene bolttrer seg på vanskelig å finne ut av. Voldnes bruker Norlandia-konsernet som eksempel.

– Jeg har en fordel som er revisor, men det skal ikke være nødvendig å være økonomiutdannet for å forstå hvordan skattepenger brukes. Det er et demokratisk problem, sier Voldnes.

Trenger mer informasjon

– Fagbevegelsen trenger informasjon om hvordan konsernene opererer for å vise konsekvensene av hva som skjer når man åpner for kommersielle aktører. Poenget er at velferdsprofitørene opererer ut fra det som er normalt i næringslivet, sier

Voldnes.

Hun mener dette er en generell påminnelse om hvor lite vi vet om hva som egentlig foregår i næringslivet, med mangel på innsyn og forretningshemmeligheter.

– Den store forskjellen i dette tilfellet er selvfølgelig at det ikke er privat kapital, men våre skattepenger, som går til velferdsprofitørene. Det er det som er bakgrunnen for at vi har bedt Finansdepartementet utrede krav om tilleggsinformasjon for selskaper som utfører oppgaver på vegne av det offentlige, og at kommuner bør få en egen lovhjemmel for å kunne påse at penger blir brukt slik de er tenkt, sier Voldnes.

Voldnes mener slik utvidet informasjonsplikt bare hjelper et stykke på vei, men ikke vil være nok. Hun etterlyser politisk vilje til å få på plass regler som beskytter velferdstjenestene mot profittjegere.

Vil ha profittforbud

Mimmi Kvisvik er forbundsleder i Fellesorganisasjonen (FO), som vil ha et forbud mot å ta ut profitt på barnevernstjenester.

– Vår viktigste innvending mot kommersialisering av barnevernet er på et overordnet nivå. Barnevernstjenester er ikke en hvilken som helst vare, understreker Kvisvik. Hun mener vi må bygge velferd i offentlig regi og at supplement til dette må representeres av ideell, ikke kommersiell virksomhet.

– Velferdstjenester skal ikke gjøres til butikk. Det er viktig av flere årsaker. Vi må bygge og utvikle egen kompetanse. Hvis ikke forsvinner kompetansen når oppdraget er utført. Det gir dårlig kontinuitet. De kommersielle aktørene bidrar sjelden til å utdanne personell gjennom å tilby praksis- og lærlingeplasser, de deltar i mindre grad i forskningsprosjekter. Tjenestene trenger kontinuerlig utvikling. Det blir verre der tjenester er forretningshemmeligheter, sier Kvisvik.

– I tillegg står fagforeninger svakere i

kommersielle virksomheter, og en mister den kraften som ligger i partsarbeid for å utvikle tjenester og arbeidsplass. Vi er ikke tjent med at lønns- og arbeidsforhold blir en konkurransefaktor. Sist, men ikke minst, må det være sånn at de skattepengene vi betaler til velferdstjenester skal brukes på disse tjenestene og ikke til privat berikelse og større forskjeller i samfunnet, sier Kvisvik.

Må skape bevegelse

– Det er viktig at flere blir kjent med hva som faktisk foregår, sier John-Peder Denstad, leder av LO i Trondheim.

– For å mobilisere må vi gi folk innsikt og kunnskap. Grunnlaget for å gjøre noe er at folk ser hva dette er, så kan det komme et opprør. Vi må skape bevegelse for å slå velferdsprofitørene tilbake, sier Denstad.

– Linn Herning har skrevet en viktig bok om velferdsprofitørene, den må nå flere! Aftenposten skrev 2. november 2014 om hvordan sju private aktører i barnevernet tjente 550 millioner på fem år. Klassekampen hadde et oppslag 22. mars i år som viste hva Aleris, Attendo, Espira og Norlandia har tjent på forskjellige velferdstjenester. Dette er store kapitalistiske virksomheter som griper stadig mer inn på områder som skulle være beskyttet mot markedet.

Denstad understreker at oppsplitting og privatisering brer om seg i en rekke sektorer, og at det er nødvendig å bygge sterke allianser på tvers av fagområde.

– Forrige uke hadde LO Trondheim sammen med Norsk Jernbaneforbund og Norsk Lokomotivmannsforbund en konferanse for tillitsvalgte. Der fokuserte vi på den såkalte jernbanereformen, et gedigent eksperiment for å rasere jernbanen som er bygd opp. Reformen vil åpne for at utenlandske aktører kan flytte overskudd til private lommer i stedet for at det blir investert tilbake i infrastrukturen for jernbanen vår. Det er del av den samme politikken, sier

Leder for Samfunnsøkonomisk enhet i Fagforbundet: Fanny Voldnes. Foto: Kjell Olufsen.

Leder i Fellesorganisasjonen: Mimmi Kvisvik. Foto: Fellesorganisasjonen.

Leder av LO i Trondheim: John-Peder Denstad. Foto: Brage Aronsen.

Denstad.

LO-lederen i Trondheim ser velferdsprofitørenes frammarsj i sammenheng med dereguleringen og åpningen av nye markeder som følger av EØS-avtalen.

– LO i Trondheim har som posisjon at vi vil ut av EØS-avtalen. Så må vi se å bruke det såkalte handlingsrommet som mange snakker om. Selv innenfor EØS-avtalen går det jo an å tvinge fram politiske vedtak om å drifte tjenester i egen, offentlig regi. For eksempel er det mulig å drive kollektivtransport innafor et fylke slik at det ikke blir utsatt for kravet om å konkurransesette og sette ut på anbud, sier Denstad.

Kampen mot velferdsprofitørene blir også løftet politisk.

– Fagbevegelsen vil stille konkrete krav til partiene før stortingsvalget, blant annet om å forby profit i barnehager og å kreve pensjonsbestemmelser inn i lov om offentlige anskaffelser, sier John-Peder Denstad.

RØDT Norge RUNDT

NORD-TRØNDELAG:

Nytt lokallag i Steinkjer

I midten av september stiftet Rødt lokallag i Steinkjer.

– Rødt vil jobbe for at Steinkjer kommune vedtar å gi flere faste stillinger. Vi skal alle ha en lønn å leve av, og vi vil derfor arbeide for fulle stillinger til de som ønsker det i kommunen, sier nyvalgt lokallagsleder Tor Arne Mjøen til Trønder-Avisa.

OSLO:

Utfordrer KrF om velferdsprofitører

Debatten om velferdsprofitører ruller videre i hovedstaden. Rødt-leder Bjørnar Moxnes har en klar utfordring til KrF og andre som ønsker private ideelle aktører som tilbydere av velferdstjenester:

– KrF og de ideelle må velge side. Vil de fortsatt bli brukt som en trojansk hest av NHO og Høyre, eller vil de stå sammen med oss og si at pengeinteressene ikke har noe i velferden å gjøre? Tar de det valget, står vi med åpne armer, sier Moxnes til Klassekampen.

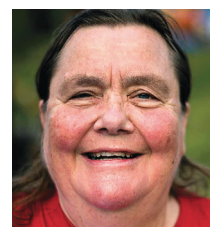

VESTFOLD:

Småpartiene taper på reform

Småpartiene taper på regjeringas kommunereform. Når Hof kommune fra januar 2018 slår seg sammen med Holmestrand, mister felleslista for Rødt og Miljøpartiet De Grønne én av sine to representanter.

– De sier at det for en kort periode, men det er en viktig periode. Det er i disse to knappe årene at grunnlaget legges for den nye kommunen, sier Maren Njøs Kurdøl i Rødt Hof til Klassekampen.

BUSKERUD:

Forsvarer musikklinje

Det er rift om plassene på musikklinja ved Kongsberg videregående skole. Likevel vil fylkeskommunen avvike tilbudet. Kommunestyrerepresentant Veslemøy Fjerdingstad rister på hodet av forslaget.

– Kongsberg er kåret til landets beste kulturskolekommune. Å legge ned musikk, dans og drama er å hogge av en gren, sier Fjerdingstad, som i sin tid var en forkjemper for å starte linja, til Laagendalsposten.

HALVE HIMMELEN ER VÅR

Malin Lenita Vik er statsviter og redaktør for bloggkollektivet Maddam. Hun skriver fast om feminisme i Rødt Nytt.

Løp fortere!

I boka *Velferdsprofittørene* skriver Linn Herning om hvordan våre skattekroner trekkes ut av fellesskapet som følge av privatisering av velferdstjenestene. Offentlige penger, våre penger, som skulle gått til velferd tas på utpekerte måter ut i profitt eller havner i skatteparadiser. Privatiseringen av velferdstjenestene har også et viktig kvinneperspektiv da flertallet av de som jobber i de skattefinansierte velferdstjenestene, er kvinner. Når velferdstjenester blir business tas det ulike grep for å vinne anbud og få et større driftsoverskudd. En strategi, som Herning nevner i boka, er å kutte i bemanningen. Det betyr færre folk på jobb, lavere stillingsbrøker, kortere vakter og høyere arbeidspres. Med andre ord: for at eierne skal tjene mer, må de ansatte løpe fortere og leve med ufrivillig deltid, uforutsigbarhet og midlertidighet.

En annen måte å kutte kostnader på er ved å redusere pensjons- og i lønnsutgiftene. Dermed kuttet det i tillegg for overtid og ubekvem arbeidstid, samtidig som det ansettes «billigere arbeidskraft», altså flere med lav kompetanse. Utfallet av en slik drift kan også bli fatal. Tjenestetilbudet blir dårligere for brukerne, men også sannsynligheten for ulykker og skader øker når de ansatte har lavere kompetanse, høy arbeidsbelastning og lever med økonomisk stress.

En kan jo også se for seg hva det gjør med arbeidsmiljøet når situasjonen til de ansatte blir mer tilspisset. Det er ikke vanskelig å se for seg at det oppstår drakamper om de mest gunstige vaktene og ekstravakter for å fylle på den lave stillingsbrøken. Ufaglærte har få andre alternativer i et arbeidsmarked som i økende grad krever formell kompetanse. Dette er også ansatte som det er lettere å utnytte og få til å tie om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen.

I den offentlige debatten gjentas det stadig at kvinner har så mye høyere sykefravær enn menn og at vi enda ikke er kommet i mål med likelønn. Men når velferdstjenestene privatiseres rammes tusenvis av kvinnelige ansatte i form av tapt lønnsinntekt, tapte pensjonsrettigheter og muligens dårligere helse og høyere sykefravær. På denne måten svekkes også mange kvinners mulighet til økonomisk selvstendighet og flere kvinner står i fare for å bli minstepensjonister. Utviklingen med privatisering av velferdstjenestene kan derfor også svekke likestillingen.

Arbeidslivet utgjør selve grunnsteinen for resten av livet. Om kvinner presses hardere i arbeidslivet og lønna deres går ned vil det også påvirke ansvarsfordelingen på hjemmebane. Dersom kvinner tjener enda mindre og lønnsforskjellene mellom menn øker, vil incentivene til at mor tar hovedansvaret hjemme øke mens far tar mer av forsørgerrollen. Faktorer som et organisert arbeidsliv og en sterk velferdsstat har vært avgjørende i den norske likestillingsmodellen. Men globalisering, liberalisering, privatisering og svekkelse av vår velferdsmodell utgjør en trussel mot den norske likestillingsmodellen.

Konkurranse: I Hordaland fortrenger dei private skulane dei offentlege. Foto: Hordaland Fylkeskommune/CC.

KAMPEN OM VELFERDEN

Magne Hagesæter magne@roedt.no

– Fylkestinget lar privatskular sleppe billeg unna medan dei sjølv legg ned offentlege skular, seier Solbjørg Marjala, Rødt-representant i helse- og opplæringsutvalet i Hordaland. Ho er med i eit granskingsutval som skal gjennomgå dei private skulane i fylket.

Kvifor oppretta de granskingsutvalet?

– Vi oppretta gruppa ved namnet Antiprofitørutvalget (APU) i samband med nedlegginga av Fana gymnas. Det er ein unik situasjon i Bergen der private skular utkonkurrerer dei offentlege skulane, medan private skular finn måtar å ta ut profitt på. Vi har bedt fylkestinget om å komme med meir informasjon om dei private skulane, og foreslo politisk representasjon i styra til dei private skulane slik at ein kan følge med på korleis dei vert drivne, men det gav ingen resultat. Utdanningsdirektoratet førte berre tilsyn med 13 prosent av dei private skulane i fjor, så her kan det vere mykje juks som ikkje er avdekka, seier Rødt-politikaren.

Kva type juks er det snakk om?

– Dei to vidaregåande skulane Bergen Private Gymnas og Metis Akademiet, begge i dag eigd av Metis Education AS, betalte i 2011 husleige til sitt eige morselskap som var nesten dobbel så høg som den reelle leiga. Utdanningsdirektoratet kravde i 2013 å få tilbakebetalt 8,2 millionar som selskapet hadde tatt ut i profitt, tydeleg i strid med utbytteforbodet i friskulelova. Metis Education anka så saka til Bergen tingrett der dei i juni vart dømt til å betale, seier Marjala som sjølv følgde saka frå publikumsbenken.

Private skvisar ut dei offentlege

– Friskulelova er tydeleg på at private skular skal vere eit supplement og ikkje i konkurranse til ein god offentlig skule. Ein bør ikkje legge ned gode offentlege skular på grunn av overkapasiteten skulda av dei private kommersielle skulane, seier ho.

Korleis var prosessen då Fana gymnas vart nedlagt?

– Prosessen kan vi i beste fall kan kalle tvilsam.

Rødt-politikar: Solbjørg Marjala. Foto: Christopher Neumann Ruud.

Fylkesrådmannen sitt forslag om nedlegging baserte seg på at det ville koste ein del å pusse opp. Frå administrasjonane kom det plutselig nye tal som var betrakteleg høgare enn dei opphavlege. Fortvilte tilsette, elevar og foreldre prøvde å peike på dette utan å nå gjennom, seier Marjala.

Spel for galleriet

– Då administrasjonen la fram forslaget om nedlegging vart det samstundes foreslått å legge ned Garnes vidaregåande og studiespesialisering ved Laksevåg VGS. Slik vi ser det vart dette kasta fram slik at ein kunne få vekk merkemda frå Fana. Då nedlegginga av gymnaset vart vedteke av konstallasjonen Ap, Krf, Sp og SV i 2015 kunne dei vinkle det som ein siger at Garnes og studiespesialisering ved Laksevåg vart redda. På møtet i september i år, då stormen hadde senka seg, gjekk dei same partia inn for at linja ved Laksevåg vidaregåande skulle leggest ned likevel, i tillegg til tre distriktsskular. Det heile var altså distraksjon og spel for galleriet.

Kva er løysinga på overkapasiteten?

– Vi har gjentekne gonger bedt helse og opplæringsutvalet om å vende seg til kunnskapsministeren for å få trekt autorisasjonane til Metis. Om konsesjonane til Metis-selskapet blir trekt tilbake kunne vi fint unngått nedlegging av fleire offentlege skular. Fylkestinget kan verne alle dei offentlege skulane om dei berre vågar å ta eit oppgjør med kommersielle skular som bryt lova, seier ho.

Etter velferdsprofitørene kommer oppkjøpsfondene

Ensretting: TISA-avtalen vil bety en ensretting mot markedet i tjenestesektoren. Illustrasjon: Ole Mjelstad.

KAMPEN OM VELFERDEN

Brage Aronsen brage@roedt.no

Hva skjer med velferdstjenestene dersom TISA-avtalen blir en realitet? Vi spurte Attac-leder Petter Slaatrem Titland og spesialrådgiver Helene Bank i For Velferdsstaten om status i kampen mot TISA.

– Norge og de andre rike landene forteller oss at TISA kommer til å bli signert 5. desember. Når TTIP-forhandlingene har strandet, vil de gjøre alt for å få en rask avslutning av forhandlingene. Derfor er det mange stridsspørsmål som blir utsatt for å få det til. Vi vet at TISA-avtalen er laget slik at forhandlingene kan fortsette etter at avtalen er signert. Det høres ut som et paradoks, men slik fungerer de nye handelsavtalene. Det store stridstemaet nå er personvern. USA vil at personopplysninger skal sendes, kjøpes og selges over alle landegrenser helt uten restriksjoner. EU kjemper mot. Dette er et av noen tema som enten kan utsette avtalen eller strande den. Men bare mer engasjement mot avtalen kan stoppe den. Landene vil alltid klare å løse uenighetene mellom hverandre, sier Titland.

– På siste forhandlingsmøte la EU fram et forslag til tvisteløsningsordning for TISA. De foreslår stat-til-stat, altså at investorer ikke direkte kan bruke denne ordningen til å saksøke stater. EU vil ha at et panel av handelsjurister og forhandlere skal bestemme over uenigheter, og kan dømme et land til å betale erstatning for mulige tap motparten. En av partene kan bestemme om saken skal kunne holdes hemmelig, og det skal ikke være ankemulighet. Det er USA som er mot ankemulighet i tvisteordninger, sier Bank.

Hvordan vil TISA påvirke forholdet mellom offentlige og private tjenesteytere i Norge?

– TISA vil ikke tvinge land til å privatisere. Men TISA er designet til å låse fast markedsretning. Regjeringen sier riktig nok at de skjærer offentlige tjenester, men denne regjeringen har skrevet i sin regjeringserklæring at offentlige tjenester ikke skiller seg fra andre tjenester. Dermed vet vi ikke hva de egentlig holder på med, sier Bank.

– TISA-avtalen er en avtale for det 21. århundre, sier tilhengerne. Hva mener de med det? Vi skal bli kunder istedenfor brukere, deltagere og borgere. Dette er en samfunnsutvikling som har foregått i det stille. Du blir kalt en kunde på steder du tenker på deg selv som helt andre ting. Du er kunde framfor trafikant, du er kunde framfor pasient,

Spesialrådgiver i For Velferdsstaten: Helene Bank. Foto: Nina Hansen.

Attac-leder: Petter Slaatrem Titland. Foto: Hans Nøstdahl.

du er kunde framfor forelder i barnehagen. TISA-avtalen lager et rammeverk for denne måten å se samfunnet på. Hvis du i tillegg underfinansierer det offentlige, vil private tjenester bli en større og større del av hverdagen vår. Noe fungerer godt på markedet. Men ikke omsorg, gjensidig hjelp og sosiale relasjoner. Det er dette som er tjenester, sier Titland.

Vil vi få flere velferdsprofitører i Norge hvis det blir enighet om en avtale?

– Jeg tror vi vil få færre velferdsprofitører. Men det vil bli store internasjonale oppkjøpsfond, som ikke viker unna å føre rettssaker mot Norge. Vi vil kunne få låst fast deres rettigheter, og det vil bli vanskeligere for nye storting å velge en annen vei, sier Bank.

– TISA-avtalen ville blitt et verktøy for velferdsprofitørene i rettssaken om Oslo-barnehagene. Politikere er allerede livredde for å ta tydelige grep mot privatisering. TISA-avtalen er bare enda et verktøy som gjør det politiske arbeidet vanskeligere for de med et demokratisk og fellesskaplig lynne. Men privatiseringen klarer politikere fint å få til uten TISA. Problemet er at avtalen gjør det vanskeligere med et paradigmeskifte i retning mer fellesskap og mindre marked. Behovet for fellesskap vil kanskje bli tydeligere for generasjonene som kommer etter oss, sier Titland.

Lovforslag: Utvalgsleder Oddvar Flæte overleverer kommunelovutvalgets innstilling til kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner. Foto: Kmdep/CC.

Vil gi lokalpolitikere munnkurv

ÅPENHET

Brage Aronsen brage@roedt.no

I kommunelovutvalgets forslag til ny kommunelov fremmes flere forslag til nye hjemler for å lukke møter og fjerne saker fra den offentlige sakslisten. I tillegg foreslås en egen, omfattende, taushetsplikt for folkevalgte.

Norsk Redaktørforening er blant dem som har levert kritiske hørings svar til lovforslaget. De setter det i sammenheng med Oslo bystyes anmeldelse av Rødt-leder Bjørnar Moxnes:

– Dette er en «lex Moxnes», åpenbart et resultat av at Rødts bystyrerepresentant i Oslo, Bjørnar Moxnes, som i fjor ble frikjent for tiltalen om å ha lekket taushetsbelagt informasjon. Nå vil man tydeligvis stramme grepet. Resultatet er at folkevalgte representanter får taushetsplikt for opplysninger som administrasjonen i kommunen selv ikke kan straffes for å gi fra seg. Det er et merkelig forslag, sier generalsekretær Arne Jensen i Norsk Redaktørforening, til foreningens nettsted.

Moxnes selv advarer mot et klima der politikerne er mer opptatt av å beskytte hverandre enn av lojalitet til velgerne.

– Frifinnelsen av meg demonstrerte for alle og enhver at vi folkevalgte har vårt mandat fra velgerne. Vi kan ikke og skal ikke nektes å gå ut med informasjon til innbyggerne, bare fordi andre politikere bruker flertallet sitt til å vedta det. Vi folkevalgte skal som alle andre følge loven, inkludert reglene om lovbestemt taushetsplikt. Men ellers skal vi ikke instrueres til å holde kjeft eller holde tilbake informasjon, sier Moxnes.

– Dét var prinsippet som ble slått fast gjennom frifinnelsen av meg. Og det ble tydeligvis for hard kost for enkelte. Så nå vil de stramme til sensuren av folkevalgte.

Saken mot Moxnes er unik i norsk sammenheng. Det er første gang et politisk flertall i et parlamentarisk organ har vedtatt å anmelde et medlem av opposisjonen.

– Denne saken handla om hvordan Oslo kommune ikke ivaretok rettssikkerheten til pasienter og ansatte ved et sykehjem. Granskningsrapporten dokumenterte svikt helt opp til Oslos øverste politiske nivå, og det var disse feilene de andre politikerne prøvde å hemmeligholde for innbyggere. Men slike opplysninger må jo fram i lyset hvis situasjonen skal bli bedre. Og det er opplysninger som byens innbyggere har rett til å vite om. Dessverre er denne saken bare et av mange eksempler på at maktpartiene ønsker å hemmeligholde informasjon som er av allmen interesse.

– Rødt ønsker mer gjennomsiktighet, mer åpenhet og at det skal bli lettere for innbyggerne å få innsyn av hva politikerne holder på med. Lovforslaget fra kommunelovutvalget går i stikk motsatt retning. Det er uakseptabelt og må stanses. Ned med Lex Moxnes!

Vant viktig seier: Havnearbeiderne i Drammen. Foto: Rødt Nytt.

Viktig seier for havnearbeidere

Havnearbeiderne i Drammen vant en viktig seier da Den europeiske sosialrettskomité ga Norsk Transportarbeiderforbund medhold i Holship-saken i begynnelsen av oktober. Det var arbeidsgiverne som bragte saken inn for komiteen, som er underlagt Europarådet. Komiteen har avgjort at det ikke er organisasjonstvang i norske havner. Det skriver nettstedet Fri Fagbevegelse.

Arbeidsgiversiden mener at måten arbeidet i norske havner er organisert på bygger på organisasjonstvang, og at det bryter mot Den europeiske menneskerettskonvensjon. De ønsker å bruke egne ansatte i stedet for registrerte havnearbeidere. Transportarbeiderforbundet har hele veien vist til ILO-konvensjon nr. 137 som skal sørge for at det er kvalifiserte mannskaper som utfører losse- og lastearbeid. Nå har altså komiteen avgjort at ordningen med fortrinnsrett for lasse- og lossekontorene ikke er organisasjonstvang.

Holship har tidligere tapt både i tingretten og lagmannsretten, men har anket saken inn for Høyesterett. Sistnevnte har innhentet en uttalelse fra Efta-domstolen som ga Bedriftsforbundet medhold.

Brage Aronsen brage@roedt.no

Strengt: Norge har Europas strengeste asylpolitikk. Foto: NRC/Sam Tarling/CC.

Norsk asylpolitikk strengest i Europa

En analyse Aftenposten har gjort av data fra EUs statistikkbyrå Eurostat viser at Norge nå fører den strengeste asylpolitikken i hele Europa overfor afghanske asylsøkere. Norge har det siste året avvist 99 prosent av asylsøknadene fra afghanske menn mellom 18 og 34 år. Til sammenligning sa Tyskland nei til 57 prosent og Italia bare 3 prosent, etter å ha behandlet henholdsvis 3300 og 3500 søknader fra menn i denne aldersgruppen. EU-snittet ligger på 47 prosent.

– EUs egne rapporter slår fast at situasjonen i Afghanistan forverres. Samtidig øker andelen som får avslag. Det er et tegn på at politikk spiller en viktig rolle i den utviklingen vi ser, sier Elizabeth Collett, direktør i tenketanken Migration Policy Institute, til Aftenposten.

Internasjonalt ansvarlig i Rødt, Stian Bragtvedt, mener tallene gir grunn til bekymring.

– Norge bidrar med dette til å tømme asylbegrepet for innhold. Det er ille, men blir enda verre når man tar med i regnestykket at Norge har deltatt i krigen i Afghanistan siden 2001, sier Bragtvedt til Rødt Nytt.

Brage Aronsen brage@roedt.no

I streik: Norsk Lokomotivmannsforbund. Foto: Brage Aronsen.

Lokførerne streiker for din og min sikkerhet

Norsk Lokomotivmannsforbund er i streik – ikke for høyere lønn, men for en nasjonal standard for kompetanse. De streiker for sin egen og passasjerenes sikkerhet.

Striden mellom arbeidsgiverorganisasjonen Spekter og LO Stat står om hvilke krav som skal stilles til lokførernes opplæring. Lokførerne vil ha et krav om en nasjonal standard for lokførerutdanningen inn i tariffavtalen, mens NSB vil vente på krav fra myndighetene. Streiken brøt ut etter at partene ikke kom til enighet i meklingen 28. september.

– Togstreiken handler ikke om høyere lønninger, men en om vår felles sikkerhet. Tog er store, de går fort og de er tunge. Vi som passasjerer er helt prisgitt lokførerens kompetanse. Derfor skal vi være glade at lokførerne nå tar tak for å sikre denne kompetansen. Med oppsplittingen av NSB og konkurranseutsettningen er løpet lagt opp for at både lønn, pensjon, sikkerhet og kompetanse kan bli salderingsposter i profittjaget. Derfor er det nok riktig å si at arbeidsgiverens motvilje mot å standardisere utdanningen faller inn i forberedelsene til det kapitalistiske rotteracet den mørkeblå regjeringa legger opp til for jernbanen,

Faglig leder i Rødt: Anders Evenstuen. Foto: Brage Aronsen.

sier faglig leder i Rødt, Anders Evenstuen.

– Lokførerne har allerede sett at staten som eier ikke er mer pålitelig enn sammensetningen av Stortinget. At de da ikke vil overlate til staten å definere kravene til utdanningen er ikke rart. Ansvarlig statsråd er tross alt best kjent som togrøveren blant jernbanefolk. Derfor er kravet om at utdanningskravene kommer inn i tariffavtalen veldig forståelig. Den har de tross alt makt over selv, sier Evenstuen.

– Heldigvis er lokførerne den yrkesgruppa i Norge med flest fagorganiserte. Når 99% er fagorganisert kan de virkelig sette makt bak krava. Rødt ønsker dem lykke til med streiken!

Brage Aronsen
brage@roedt.no

– Et budsjett som forsterker forskjellene

– For fjerde år på rad kutter regjeringa i skattene og tar sårt tiltrenge ressurs fra fellesskapet, sier nestleder i Rødt, Marie Sneve Martinussen om statsbudsjettet.

I forslaget til statsbudsjett for 2017 kuttet skatter og avgifter med 2,8 milliarder kroner. Dette kuttet kommer på toppen av de 18,5 milliardene regjeringa har fjernet siden 2013. Til sammen har Siv Jensen da overført 21 milliarder kroner fra fellesskapet til private bankkontoer.

– I møte med økende forskjeller og rekordhøy arbeidsledighet trenger vi mer fellesskap og bedre velferdsordninger for å sikre at ingen havner utenfor. Regjeringa gjør det stikk motsatte. Når de kutter i skatter og avgifter blir statsbudsjettet rett og slett mindre, og vi har plutselig ikke «råd» til felles velferd, sier Martinussen.

– Så mens de ansatte i hjemmetjenesten løper fra bruker til bruker, og barnehagene ikke har råd til vikarer ved fravær, prioriterer regjeringa å tappe statsbudsjettet for nye milliarder.

Rødt-nestlederen mener også at pengebruken til forsvaret gir grunn til bekymring. Hun tror

Nestleder i Rødt: Marie Sneve Martinussen. Foto: André Løyning.

regjerings budsjettframlegg kan bidra til å svekke forsvarsevnen snarere enn å styrke den.

– Regjeringa vil bruke 8,6 milliarder til kjøp av amerikanske kampfly og en tilhørende base for disse. Dette er en beslutning som binder oss til USAs globale militærstrategi om bombing «out of area». Flyene er dessuten et så stort pengesluk at det går utover resten av forsvaret. Regjeringa styrker angrepsevnen, men svekker forsvarsevnen vår, avslutter Martinussen..

Brage Aronsen
brage@roedt.no

Kommersielle privatskoler truer fellesskolen

Fellesskolen: Rød Ungdom er bekymra for at de kommersielle privatskolene ødelegger fellesskolen. Foto: Stock Xchng.

RØD UNGDOM SKOLE

Snorre Log Skage snorre@sosialisme.no

Rød Ungdom frykter den norske fellesskolen kan gå tapt hvis antallet privatskoler fortsetter å øke. Skolepolitisk ansvarlig, Jor Hjulstad Tvedt, etterlyser bedre kontroll med privatskolene.

– Norsk skolepolitikk bygger på tanken om at barn og ungdom har lik rett til nær, god og gratis utdanning. Folkeskoleloven fra 1889 samlet hele befolkningen rundt én felles femårig grunnskole, senere utvida til syv år i 1936, ni år i 1969, og enda ett år i 1997. I 1994 ble retten til videregående utdanning lovfesta, og etter lang kamp ble lærebøkene endelig gratis i 2007. Ideen om en sterk, offentlig fellesskole går altså som en rød tråd gjennom norsk skolehistorie. Det er denne modellen som nå trues når sterke, kommersielle aktører presser på for å kunne tjene penger på skolen, sier Jor Hjulstad Tvedt, skolepolitisk ansvarlig i Rød Ungdom.

– Problemet med privatskoler er sammensatt. At elever som har foreldre med romslig bankkonto, kan kjøpe seg en annen utdanning, at skoleeiere stikker av med fellesskapets penger, og at elever kan komme til å få et dårligere skoletilbud som følge av at profitt og ikke læring står i sentrum, er sentrale problemstillinger for venstresida. Derfor er det dårlig nytt at stadig flere elever går på privatskoler.

Trikser med fellesskapets midler

Tvedt peker på at det er forbudt å ta ut profitt på drift av privatskoler i Norge, men han forklarer at mange av de private skolene får det til likevel.

– Det er i hovedsak fire metoder som disse skolene bruker for å grabbe til seg pengene de får av fellesskassa. Den første er at man krever inn mer i avgifter fra elevene enn det man har lov til. Grovt sagt får privatskoler 15 % av pengene gjennom statstilskudd, slik at summen til sammen blir hva det koster for en elev for ett år: rundt 100 000 kroner. Men det finnes selvsagt skoler som krever inn mer enn 15 % av elevene. Den andre måten er at skolen oppgir flere elever enn det den har, og

Skolepolitisk ansvarlig i RU: Jor Hjulstad Tvedt. Foto: Privat.

slik utløser statstilskudd for elever som ikke går på skolen. Den tredje måten er å bruke statstilskuddet på ting man egentlig ikke har lov til å bruke penger på. Et eksempel er rektor på Nidaros Idrettsungdomsskole som dro til Vietnam for å kjøpe inn refleksvester til skolen, og fikk skolen til å betale halve ferien sin.

– Den fjerde måten er gjennom såkalt internfakturerings og handel med nærstående selskaper. Dette er en ganske utbredt metode for å sikre seg utbytte. Det foregår gjerne slik at flere i skoleledelsen eier andre selskaper, og så kjøper skolene inn tjenester fra disse firmaene, gjerne til en pris som ligger langt over markedsverdi. Gjennom internhandel har kommersielle skoler ført offentlige skolepenger ut av skolene og inn i andre selskaper. Akademiet-kjeden har blitt dømt for dette, og har til sammen måttet tilbakebetale 12,7 millioner kroner, forteller Tvedt.

Etterlyser bedre kontroll

Av de ti skolene som hadde tilsyn med økonomien i 2015, fant Utdanningsdirektoratet brudd hos nesten alle. Selv om bruddene hadde ulik alvorlighetsgrad, viser tallene at de kommersielle privatskolene ikke går av veien for å jukse med offentlige midler. Problemet er at for få skoler blir kontrollert.

– Av de over 300 private skolene her i landet var det kun 43 som fikk tilsyn i fjor, og bare 10 skoler som hadde økonomisk tilsyn. Det sier seg selv at direktoratet ikke har mulighet til å føre tilsyn med alle skolene. De fokuserer på skoler de mistenker er i faresonen når de velger hvilke skoler som skal ha økonomisk tilsyn. Dette betyr selvsagt ikke at skolene som slipper unna tilsyn, nødvendigvis er drevet etter regelverket, sier Tvedt.

Generalsekretær i Rød Ungdom: Anja Ariel Tørnes Brekke. Foto: Christopher Neumann Ruud.

– Vi må ta et oppgjør med machokulturen

RØD UNGDOM FEMINISME

Snorre Log Skage snorre@sosialisme.no

– Vi må finne ut hvorfor vi har flere generasjoner med sinte menn som velger å rette frustrasjonen sin mot kvinner, uten at kvinner egentlig er noen trussel mot dem, sier Anja Ariel Tørnes Brekke.

Den siste tiden har flere toneangivende medier satt fokus på netthets, og særlig kvinnehat, i Norge. Generalsekretær i Rød Ungdom, Anja Ariel Tørnes Brekke etterlyser et bredere oppgjør med den kulturen som gjør at menn føler de kan hetse og trakassere kvinner ustraffet.

– Vi har alle hørt forklaringen, enten de erter jenter på barneskolen eller truer kvinner over internett: «Boys will be boys». Det er en forklaring vi ikke kan godta. Gutter er ikke bare blitt sånn uten grunn. Vi er nødt til å ta et oppgjør med machokulturen, sier Brekke.

Hun viser blant annet til debatten rundt den lukkede Facebook-gruppa *Mannegruppa Ottar* og hvordan mediene har avslørt at mennene som deltar der trakasserer enkeltpersoner. Et av de groveste eksemplene var da den profilerte bloggeren Sophie Elise fant ut at flere menn hadde delt hevnporno av henne i den lukkede gruppen. Hun svarte med å skrive hun et innlegg på bloggen sin om hevnporno der hun også utleverte mennene fra gruppen.

– Sophie Elise er mer enn bare en «rosablogger». Hun har makt og påvirkning langt utover det å skrive om sin egen hverdag. Likevel er det hun som må moderere seg for sin egen sikkerhet. De som nå begrenser hennes ytringsfrihet og fratar henne makt har alle én ting til felles: De er menn. Derfor holder ikke forklaringa om at «boys will be boys». Vi må ansvarliggjøre dem, ikke lage unnskyldninger og bidra til at holdningene får fortsette. Vi trenger å diskutere hva det er som får menn til å lage en lukket gruppe på Facebook, der de kan samle seg, dele nakenbilder, hetse og true unge kvinner, og det nesten uten konsekvenser.

I følge nettstedet ung.no er 9 av 10 hevnporno-ofre er kvinner. 68% av hevnporno-ofre er 18–30 år gamle og 27 % er mellom 18 og 22 år gamle. Det er altså unge jenter som i størst grad rammes.

– I Rød Ungdom lærer vi jenter å ikke finne seg i denne typen behandling, blant annet gjennom Bøllekursene våre. Men hevnporno og andre former for organisert kvinnehat er et samfunnsproblem som krever brede fellesskapsløsninger. Det er ikke nok at vi får flere kvinner på Stortinget, delt foreldreperm og likelønn. Det er ikke nok å likestille kvinner og menn. Vi må også endre machokulturen. Skal vi få til det er vi nødt til å begynne med skoleverket, sier Brekke.

HØYRESIDA HAR MILLIONÆRENE, MEN VI HAR HVERANDRE

I motsetning til de andre partiene har Rødt ingen rike onkler. Vi må stole på egne krefter. Heldigvis har det aldri vært enklere å støtte kampen for en bedre verden med penger.

Nå kan du også bruke Vipps for å støtte Rødt økonomisk. Send din gave til 10303 (eller søk på Rødt).

Les mer på roedt.no/stotte

HVA SKJER?

27. - 30. oktober
**GLOBALISERINGS-
KONFERANSEN**

Folkets Hus, Oslo.
www.globalisering.no

29. oktober
EØS-KONFERANSE

Clarion Hotel Edge, Tromsø.
www.neitileu.no

11. - 13. november
NEI TIL EUS LANDSMØTE

Scandic Ringsaker, Hamar.
www.neitileu.no

14. - 15. november
**SKANDINAVISK
VELFERDSKONFERANSE**

Radisson Blu Scandinavia Hotel, Oslo.
www.velferdsstaten.no

18. - 20. november
**FYLKESSTYRESAMLING
I RØDT**

Haraldsheim vandrehjem, Oslo.
www.roedt.no

26. november
**KLASSEKAMPENS
JULEMESSE**

Kulturhuset, Youngstorget 3, Oslo.
www.julemessa.no

Nytt nummer av tidsskriftet rødt!

Les blant annet Aksel Nærstad om WTO-regelverket opprettholder sult og fattigdom, Tore Linné Eriksen om Arundhati Roy, Gunnar Vittersø og Unni Kjærnes om kjøttets politiske økonomi og Linn-Elise Øhn Mehlen om velferdsprofitorerne i skoleverket.

Bli abonnent: Send sms med kodeord «marx abo» til 2434.

Bestill på MARXISME.NO

Bhaskar Sunkara (red): THE ABC OF SOCIALISM

En lettlest og gjennomillustrert guide til sosialistisk ideologi og politikk. Boken består av tekster fra et titalls bidragsytere og er redigert av Bhaskar Sunkara, redaktøren i amerikanske Jacobin Magazine.

Kun
150,-

Kjøp boka på MARXISME.NO

SOLIDARITET MED KURDISTAN

Solidaritet med Kurdistan er en partipolitisk nøytral medlemsorganisasjon, som organiserer solidaritetsarbeid med det kurdiske folket. Vi jobber for grunnleggende demokratiske, sosiale og nasjonale rettigheter i alle deler av Kurdistan.

Bli medlem

Ordinært medlemskap: 250 kroner
Elever/studenter, trygdede og arbeidsløse: 100 kroner

solidaritetmedkurdistan.no

Bli medlem i Rødt!

Send sms med kodeord **Rødt + Navn og adresse** til 2434 eller se roedt.no/innmelding

fb.me/roedt

[@raudt](https://twitter.com/raudt)

[@stemroedt](https://www.instagram.com/stemroedt)

Følg oss i sosiale medier for å **oppdage** mer om Rødt, få **sva**r på det du lurar på og **dele** med vennene dine.

